

Tájékoztató az új koronavírus betegséggel (COVID-19) kapcsolatban

Fertőzés forrása és transzmisszió

A fertőzés fő forrása az **emberről-emberre való terjedés**, mely jellemzően cseppfertőzéssel és a fertőzött váladékokkal történő **direkt vagy indirekt kontaktussal** történik.

Lappangási idő

Általában 5-6 nap (2-14 nap).

Fertőzőképesség

Az eddigi adatok alapján a **fertőzőképesség a tünetek meglétekor a legnagyobb**, de lehetséges aszimptomatikus fertőzöttek esetében is. Az új koronavírusal történő fertőződés esetén a legtöbb emberben kialakul a megbetegedés. A tünetmentesen lezajló esetek becsült arány: 1-3%.

Anamnesztikus adatok

Gyanús/kivizsgálás alatt álló esetnek **minősül**, amennyiben az **alábbi három kategória közül legalább egy teljesül**, és ennek megfelelően kell eljárni, beleértve az új koronavírus irányában történő diagnosztikus laboratóriumi vizsgálatot is.

- A. Akut légúti fertőzésben szenvedő beteg**, akinél az alábbi, hirtelen kezdődő tünetek közül legalább egy fennáll: láz ($\geq 38^{\circ}\text{C}$), köhögés, légszomj, **ÉS** a tünetek kezdetét megelőző 14 napban **új koronavírus által leginkább érintett területen járt**.

A területek aktuális listája a Nemzeti Népegészségügyi Központ honlapján elérhető:

<https://www.nnk.gov.hu/index.php/lakossagi-tajekoztatok/koronavirus/539-tajekoztato-az-eljarasrendben-alkalmazando-covid-19-fertozes-altal-erintett-teruletekrol-2020-marcius-11>

- B. Akut légúti fertőzésben szenvedő beteg**, **ÉS** a tünetek kezdetét megelőző 14 napban **szoros kapcsolatban** volt új koronavírusal megerősítetten vagy valószínűsítetten fertőzött személlyel.

Szoros kapcsolatban álló személynek minősül az, aki a valószínűsített vagy a megerősített COVID-19 fertőzöttel

- egy háztartásban él;
- személyes kapcsolatba került (2 méteren belüli távolság és 15 percnél hosszabb idő);
- zárt légtérben tartózkodott (2 méteren belüli távolság és 15 percnél hosszabb idő) [pl. munkahelyen egymás közelében, iskolában egy osztályteremben, kórházi beteglátogatás során];

- közvetlen fizikai kapcsolatba került új koronavírussal fertőzött személlyel (pl. kézfogás útján);
- védőeszköz alkalmazása nélkül új koronavírussal fertőzött beteg váladékával érintkezett (pl. ráköhögtek vagy szabad kézzel ért használt papír zsebkendőhöz);
- a repülőúton
 - o bármilyen irányban 2 ülésnyi távolságban ült
 - o COVID-19 beteget ápolt,
 - o a repülőgép személyzeteként az új koronavírussal fertőzött beteg ülőhely szektorában látott el szolgálatot,
 - o amennyiben a tünetek súlyossága vagy a COVID-19 beteg mozgása indokolja, a repülőgép nagyobb területére vagy akár egészére kiterjeszthető a kontaktuskutatás;
- az előírt egyéni védőeszköz megfelelő alkalmazása nélkül a COVID-19 beteg közvetlen ellátásában/ápolásában részt vett vagy laboratóriumi dolgozóként COVID-19 beteg mintáit kezelte.

C. Kórházi kezelést igénylő, súlyos akut légúti fertőzésben szenvedő beteg, aki lázas ($\geq 38^{\circ}\text{C}$) és légúti tünete van, ÉS a klinikai képet egyéb etiológiai tényező nem magyarázza.

A 2020. évben azonosított új koronavírussal kapcsolatos aktuális eljárásrend a Nemzeti Népegészségügyi Központ honlapján elérhető:

<https://www.nnk.gov.hu/index.php/lakossagi-tajekoztatok/koronavirus/523-eljarasrend-a-2020-evben-azonositott-uj-koronavirussal-kapcsolatban>

Fontosabb tünetek

A WHO adatai szerint a megbetegedés tünetei az alábbiak:

Gyakori:

- **Láz (88%)**
- **Száraz köhögés (68%)**
- **Fáradékonyság (38%)**

Előfordul továbbá:

- Produktív köhögés (33%)
- Nehézlégzés (19%)
- Torokfájás (14%)
- Fejfájás (14%)
- Izom- vagy ízületi fájdalom (15%)
- Hidegrázás (11%)

Ritka tünetek:

- Hányás (5%)
- Hasmenés (4%)

A betegség lefolyása

- Enyhe vagy közepes: 80%
- Súlyos: 14%
- Kritikus: 6% (légzési elégtelenség, sokk, többszervi elégtelenség)

A letalitás a teljes fertőzött populációban 2-3% között változik, amelyet jelentősen befolyásol a vírus terjedésének intenzitása, illetve az érintett terület jellemzői (pl. demográfiai mutatók, egészségügyi ellátáshoz való hozzáférés), **általában legmagasabb az idősök körében. A letalitás életkor szerint bontva:**

- **0-9 év között: 0%**
- **10-19 év között: 0.2%**
- **20-29 év között: 0.2%**
- **30-39 év között: 0.2%**
- **40-49 év között: 0.4%**
- **50-59 év között: 1.3%**
- **60-69 év között 3.6%**
- **70-79 év között 8.0%**
- **80 év felett: 14.8%**

Veszélyeztetett betegek

- **60 évnél idősebbek**, illetve
- **krónikus alapbetegségben** (pl. magas vérnyomás, cukorbetegség, szív- és érrendszeri, krónikus légúti megbetegedés, malignus megbetegedés) **szenvedők**.

Diagnózis

Mikrobiológiai vizsgálat:

- A SARS-CoV-2 vírus **alsó- és felső légúti mintákon végzett laboratóriumi PCR vizsgálattal** mutatható ki. A tünetek kezdetét követő első 3 napban az orrból vett mintákból magasabb nukleinsav szint mutatható ki, mint a garatból vett mintákból.

Laboratóriumi eltérések:

- **Lymphopenia (63%)**
- **Leukocytosis (24–30%)**
- **Leukopenia (9–25%)**
- **Emelkedett alanin aminotranszferáz (ALAT) és aszpartát transzferáz (ASAT) enzimszintek (37%).**

Mellkasi radiológiai eltérések:

- **Multiplex konzolidációk, valamint a tejüvegszerű homályok, a legtöbb páciens esetében bilaterális eltéréseket mutatva.**

Terápia

- A COVID-19 betegség kezelésére **egyelőre nincs rendelkezésre álló gyógyszer**, ugyanakkor kiemelendők az **azonnali infekciókontroll intézkedések**, illetve a szövődmények **szupportív kezelése**, beleértve a szervfunkció pótló terápiákat (pl. lélegeztetés, ECMO-kezelés, dialízis) is.
- Amennyiben nincs egyéb okból indikálva, **a kortikoszteroidok alkalmazása kerülendő**, mivel korábbi tapasztalatok alapján a vírusreplikáció fennállásának elnyújtását eredményezheti.

Teendők

- Alapellátó szolgáltató esetén

A korábban ismertetett **gyanús/kivizsgálás alatt álló esetnek minősül**, akkor a teendők az alábbiak.

- Telefonon jelentkező beteg esetén a beteget arra kell kérni, hogy maradjon otthonában/jelenlegi tartózkodási helyén. A háziorvos hívja a mentőszolgálat (1824-es telefonszám) és gondoskodik a beteg területi ellátási kötelezettséggel rendelkező infektológiai osztályra utalásáról.
- A beteg rendelőben történő megjelenése esetén gondoskodni kell a beteg elkülönítéséről is a mentő megérkezéséig.

Az esetről az egészségügyi személyzetnek azonnali hatállyal bejelentést kell tennie a **területileg illetékes járási/kerületi hivatal népegészségügyi osztályának, munkaidőn kívül a megyei kormányhivatal népegészségügyi ügyeletének kormányhivatal készenlétnek** az szükséges intézkedések megtétele céljából.

A beteg távozását követően a részletes eljárásrendnek megfelelően azokat a helyiségeket, ahol a beteg megfordult, fertőtleníteni kell, csak ezt követően lehet ismét használatba venni.

- Fekvőbeteg ellátó szolgáltató esetén

A **gyanús/kivizsgálás alatt álló esetet a megyei kormányhivatal népegészségügyi főosztályának (munkaidőn kívül a kormányhivatal ügyeletének) azonnal jelenteni kell telefonon.**

- A betegre sebészi maszkot kell adni.
- **A beteggel érintkező egészségügyi dolgozók** a szokásos egyéni védőeszközök (pl. köpeny, kesztyű) mellett **FFP2 vagy FFP3 maszkot** viseljen.
- **A beteget haladéktalanul el kell különíteni infektológiai osztályon külön** (lehetőleg előtérrel rendelkező, jól szellőző egyágyas) **kórteremben.**
- **A betegtől mintát kell venni** új koronavírus kimutatása irányában: aeroszol képződéssel járó mintavételi beavatkozásokhoz FFP3 maszk, védőszemüveg/arcvédő, kesztyű, védőruha/köpeny szükséges. (A mintát az NNK Légúti Vírusok Nemzeti Referencia Laboratóriuma és hálózata vizsgálja, információért keresse fel a Nemzeti Népegészségügyi Központ honlapját, illetve a 476-1100 központi telefonszám tárcsázásával kérje a Légúti Vírusok Osztályát.)

- A kórteremben rendszeres környezet fertőtlenítés szükséges virucid hatású fertőtlenítőszerrel.
- Beteg indokolatlanul nem hagyhatja el a kórtermet.

Ha a gyanús/kivizsgálás alatt álló beteg laboratóriumi vizsgálatának eredménye alapján az eset besorolása valószínűsített vagy megerősített esetre változik, és a beteg szállítható állapotban van, a beteget mentővel a Dél-Pesti Centrumkórház - Országos Hematológiai és Infektológiai Intézetbe (DPC) kell szállítani, ahol a további elkülönítését és ellátását biztosítani kell.

Megyei ügyeleti telefonszámok a Nemzeti Népegészségügyi Központ honlapján elérhetők:

<https://www.nnk.gov.hu/index.php/lakossagi-tajekoztatok/koronavirus/532-megyei-ugyeleti-telefonszamok>

További információért keresse fel a Nemzeti Népegészségügyi Központ honlapját:

<https://www.nnk.gov.hu/>

Budapest, 2020. március 13.